

На данашњи дан 1879. године - Рођен је совјетски лидер Стаљин, право име било му је Јосиф Висарионович Џугашвили. Управљао је Совјетским Савезом 29 година. Као ученик богословије приступио је социјалдемократима, потом бољшевицима. Пре Октобарске револуције 1917. ушао је у Политбиро и Војно-револуционарни комитет у октобру те године. Од априла 1922. до смрти у марту 1953. био је генерални секретар партије. Масовне чистке започео је 1934. и ликвидирао је бројне старе бољшевице, партијске, државне и армијске руководиоце, прваке Коминтерне, па и руководства појединих страних комунистичких партија. У рату против Немачке и њених савезника од 1941. до 1945. био је врховни командант оружаних снага, учествовао је на међународним конференцијама у Техерану, Јалти и у Потсдаму, прихватио је поделу интересних сфера после Другог светског рата у Европи и Азији. Створио је 1947. Информациони биро комунистичких партија, помоћу којег је настојао да обезбеди утицај у комунистичком свету. Године 1948. покушао је да се обрачуна с руководством КПЈ. Ипак период његове владе био је обележен огромним индустријским напретком. Совјетска држава развила је нуклеарни потенцијал, у војне и у мирнодопске сврхе, као и успешан свемирски програм.

НОВИ САД - На данашњи дан 1881. године у Београду је основано Српско новинарско друштво. Као струковно удружење, Српско новинарско друштво је једно од најстаријих у свету. У престоници тадашње Краљевине Србије излазила су у то време 22 листа и часописа. Председник првог Управног одбора Друштва (1881/2) био је писац Лаза Костић, тада уредник "Српске независности".

1118 - Рођен је кентерберијски надбискуп Томас Бекет, који је 1170. погубљен због противљења политици енглеског краља Хенрија II. Претходно је био близак краљев пријатељ и његов канцелар до избора за надбискупа 1162. Противећи се ограничавању црквене власти, посебно њеног судства, 1164. емигрирао је у Француску. По повратку је одбио да положи заклетву на краљева "Кларендонска правила" о односима цркве и државе и одлуком Хенрија II погубљен је у Кентерберијској катедрали. Проглашен је 1173. за свеца и његов гроб у тој катедрали постао је једно од привлачних места за ходочаснике у средњовековној Европи.

1375 - Умро је италијански писац Ђовани Бокачо, аутор збирке од 100 новела - "Декамерон", ремек дела италијанске прозе. На то дело, у основи антиклерикално, ослањали су се касније Молијер, Шекспир, па и Држић. Написао је и низ књижевних дела у духу традиције средњовековног витешког романа и више митолошко-алегоријских радова, попут "Филострато", "Филоколо", "Фиаметаса", "Тезеида", "Љубавних визија". Написао је и "Дантеов живот".

1781 - "Патент о толеранцији" који је издао аустријски цар Јосиф II, изједначио је све вероисповести у Монархији. Тада је омогућено и запошљавање иноверних у државној служби, што је до тада била привилегија искључиво римокатолика.

1795 - Рођен је немачки историчар Леополд фон Ранке, професор Берлинског универзитета, члан Пруске академије наука, који се углавном бавио историјом германских и романских народа, али је писао и о народима централне и југоисточне Европе. Студирао је теологију и филологију и докторирао филозофију. За почасног члана Друштва српске словесности изабран је 1849. Као резултат сарадње с Вуком Караџићем, 1829. објавио је дело "Српска револуција", једну од најбољих књига о српским устанцима 1804. и 1815. - којом је скренуо пажњу европске јавности на борбу српског народа за ослобођење. Остала дела: "Историја Француске", "Историја Енглеске", "Римске папе", "Немачка историја за време Реформације".

1804 - Рођен је енглески државник и писац Бенџамин Дизраели, оснивач и вођа конзервативаца, раније торијеваца, два пута премијер - 1868. и од 1874. до 1880. Био је један од главних протагониста експанзионистичке политике Британије у другој половини 19. века. Започео је освајачки рат против Бурја 1877. Ратовао је против Авганистана и ставио га под британски протекторат, освојио Кипар 1878. Био је противник Русије и Француске, а подржавао је Аустро-Угарску и Турску. Његова наглашена подршка Турској имала је тешке последице по положај Србије.

1817 - Гувернер Лаклан Меквори формално је прихватио назив "Аустралија" за британску колонију.

1842 - Рођен је руски револуционар, Петар Алексејевич Кропоткин. Иако племићког порекла, био је теоретичар анархизма. Научни рад напустио је 1871. и од тада је већи део живота провео у западној Европи, где је такође прогањан. Дела: "Узајамна помоћ", "Велика Француска револуција", "Записи револуционара".

1892 - Рођена је енглеска књижевница Ребека Вест. Право име било јој је Сесилија Изабела Ферфилд. После боравка у Краљевини Југославији 1937. и 1941. написала је опсежно путописно-историјско дело "Црно јагње и сиви соко". Јунаци њених дела су изузетне личности које се супротстављају деструктивним нагонима. Бавила се и новинарством и посебно су познати њени извештаји с Нирнбершког процеса немачким и аустријским ратним злочинцима после Другог светског рата. Остала дела: романи "Војников повратак", "Судија", "Харијет Хјум", "Опори глас", "Трска која мисли", студије о велеиздаји "Значење издаје", "Воз барута".

1917 - Рођен је немачки писац Хајнрих Теодор Бел, добитник Нобелове награде за књижевност 1972. мајстор кратке приче и дочаравања атмосфере, ликова и ситуација у неколико реченица. Огроман успех његових дела (најпревођенији је немачки писац после Другог светског рата) заснован је на комбинацији актуелности тема с традиционалним начином приповедања и психолошки уверљивим портретима "малих људи", подесним за идентификацију. Дела: романи "И не рече ни речи", "Кућа без чувара", "Билијар у пола десет", "Мишљења једног клоуна", "Групна слика с дамом", збирке приповедака "Путнице, наиђеш ли у Спа...", "Сабрано ћутање доктора Муркеа", приповетке "Воз је био тачан", "На крају службеног пута", "Изгубљена част Катарине Блум".

1918 - Рођен је аустријски политичар Курт Валдхајм. Од 1972. до 1981. био је генерални секретар УН. Као официр немачке војске током Другог светског рата налазио се на територији Југославије и Грчке и било је индиција да је сучесник у делима ратних злочина. Од 1985. до 1992. био је председник Аустрије.

1937 - Рођена је америчка филмска глумица Џејн Фонда, кћерка такође филмске звезде Хенрија Фонде. Била је и друштвено ангажована, посебно против учешћа САД у Вијетнамском рату, али и на другим пољима - против расизма, као борац за права жена. Филмови: "Барбарела", "Коње убијају, зар не?" (Оскар), "Клут" (Оскар), "Повратак ратника" (Оскар), "Јулија", "На златном језеру", "Кинески синдром".

1937 - У Холивуду је одржана премијера филма Волта Дизнија "Снежана и седам патуљака", првог целовечерњег цртаног филма у филмској историји.

1940 - Умро је амерички писац Френсис Скот Ки Фицџералд, представник "изгубљене генерације" и "доба џеза" после Првог светског рата. Сликао је младу и докону "новчану аристократију". Дела: романи "Велики Гетсби", "Блага је ноћ", збирка песама, есеја и бележака "Прскање", збирка прича "Приче из доба џеза".

1941 - Основана је Прва пролетерска бригада НОВ и ПОЈ. Бригада је званично оформљена 21. децембра да би се на тај начин обележио Стаљинов рођендан, након 1948. и сукоба са Стаљином званично је као датум оснивања узиман 22.12. као дан прве борбе - отуда и дан ЈНА. Била је састављена од бораца из Србије (мањим делом и Црне Горе). Први командант био је Коча Поповић, а политички комесар Филип Кљајић.

1945 - Умро је амерички генерал Џорџ Смит Патон, од последица саобраћајне несреће у Немачкој. У Другом светском рату истакао се као енергичан и вешт командант оклопних јединица. Написао је мемоаре "Рат како сам га ја видео".

1953 - Бивши ирански председник владе Мухамед Мосадик, збачен војним ударом у августу 1953. осуђен је на три године затвора због наводног покушаја побуне против шаха Резе Пахлавија. Од 1944. водио је борбу против страних петролејских компанија, али је августа 1953. оборен са места председника владе.

1958 - Генерал Шарл де Гол изабран је за првог председника Пете републике, добивши новим уставом овлашћења каква до тада није имао ни један председник Француске.

1967 - Луис Вашкански, први човек којем је пресађено туђе срце, умро је у јужноафричком граду Кејптаун 18 дана после операције.

1988 - Авион америчке компаније "Pan Am" на линији Лондон-Њујорк експлодирао је изнад шкотског места Локерби и у несрећи је погинуло свих 259 особа у "Боингу 747" и 11 на земљи. Либија је касније оптужена да је одговорна за тај терористички акт.

1989 - Председник Румуније Николае Чаушеску прогласио је ванредно стање у жупанији Тимиш, у чијем су главном граду Темишвару два дана пре тога избиле масовне демонстрације против његовог режима. Немири су се убрзо пренели у Букурешт и целу земљу, па је после вишедневних демонстрација и сукоба, пошто је војска стала на страну побуњеника, свргнут његов режим. Након убрзаног суђења са супругом Еленом стрељан је у дворишту касарне у Трговишту.

1993 - Председник Русије Борис Јељцин распустио је Министарство безбедности, наследника моћне тајне полиције КГБ, рекавши да је то учинио јер је оно пропустило да га благовремено упозори на опасан развој догађаја и зато што те снаге, које су деценијама застрашивале руске грађане, није могуће реформисати.

1995 - У граду Бадрашин, 28 километара јужно од Каира, погинуло је 75 особа када је путнички воз ударио у други воз у густој магли.

1997 - У другом кругу председничких избора у Србији противкандидата лидера радикала Војислава Шешеља победио је Милан Милутиновић, кандидат Социјалистичке партије Србије, ЈУЛ-а и Нове демократије.

2001 - Амерички авиони усмртили су 65 лица приликом бомбардовања конвоја возила у којем су авганистанске племенске вође путовале у Кабул да би присуствовале проглашењу нове владе.

2004 - Скупштина Србије законом је у свим правима изједначила припаднике Равногорског покрета у Другом светском рату с припадницима Партизанског покрета. Установљена је и "Равногорска споменица 1941", попут "Партизанске споменице 1941".

2004 - У нападу бомбаша самоубице на америчку базу у ирачком граду Мосулу погинуле су 24 особе, од којих 20 америчких војника, а рањено је 66 лица, од којих 42 америчка војника и 10 цивила.

2006 - Откривени су земни остаци Деспота Стефана Лазаревића у југозападном углу наоса цркве Манастира Манасија. Аутентичност је потврђена ДНК анализом. Стефан Лазаревић (1378 - 1427) једна је од најбитнијих личности средњовековне Србије и посебно српске културе. Син Кнеза Лазара, косовског мученика, владар и ратник, аутор је и неколико важних литерарних дела, међу којима је несумњиво најбитније "Слово Љубве" - дело велике литерарне вредности. Деспот Стефан запамћен је и као изузетно храбар ратник, како су то посведочили и његови ратни супарници, попут Тамерлана након Битке код Ангоре.

(Танјуг)